

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 30 L

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i utlendingsloven

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 30. oktober 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger fram forslag til endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven).

I Ot.prp. nr. 72 (2007-2008) Om lov om endringer i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.) ble det fremmet forslag om nytt kapittel 13 i utlendingsloven med særskilte regler for utlendinger omfattet av EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen. Forslaget til kapittel 13 i ny utlendingslov er vedtatt ved endringslov 9. januar 2009 nr. 1¹. Innlemmelsen av nytt kapittel 13 innebærer iverksetting av europaparlaments- og rådskdirektiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium (heretter kalt «direktivet»). Når det i denne proposisjonen er behov for å skille mellom gjeldende og ny utlendingslov eller bruke en kortform, vil de bli kalt 1988-loven og 2008-loven.

I proposisjonen foreslås det i hovedsak lovtekniske justeringer og endringer, men også enkelte materielle endringer og presiseringer. Forslagene berører både bestemmelser i det alminnelige regel-

verket og i særreglene for EØS-borgere. Endringene gjelder:

- *Justering i § 15 annet ledd tredje punktum.* Det tas inn en henvisning til § 121 slik at man ved grensekontroll også skal påse at det ikke foreligger bortvisningsgrunn av EØS-borgere og deres familiemedlemmer.
- *Nytt tredje punktum i § 73 fjerde ledd.* Det tas inn en ny setning som gjør unntak fra det absolute vernet mot utvisning når EØS-borgeren utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser.
- *Justering i § 81 første ledd første punktum* slik at bestemmelsen også omfatter tilbakekall av oppholdsdokumenter utstedt etter særreglene for EØS-borgere.
- *Justering i § 82 første punktum* slik at bestemmelsen om veiledningsplikt også omfatter EØS-borgere.
- *Justering i § 84 annet ledd første punktum* gjør at offentlige myndigheter etter anmodning skal gi utlendingsmyndighetene opplysninger om referansepersonen i en sak om oppholdsrett etter kapittel 13 har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven det siste året før opplysningene avgis.
- *Justering i § 90 første ledd* gjør at vedtak om bortvisning eller utvisning kan iverksettes straks også for utlendinger som ikke har oppholdsrett etter kapittel 13.

¹ Se også Innst. O. nr. 33 (2008-2009) og Besl. O. nr. 46 (2008-2009).

- *Justering i § 92 første ledd første punktum* gir rett til fritt rettsråd uten behovsprøving i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter for EØS-borgere.
- *Endringer i § 108 første ledd bokstav a og sjette ledd* retter opp en feil henvisning og ilegger borgere som omfattes av lovens kapittel 13 straffansvar for overtredelser av enkelte av dette kapitlets bestemmelser.
- *Det er foretatt en rettelse i overskriften til kapittel 13*, slik at Det europeiske Frihandelsforbund nå er riktig skrevet.
- *Endringer i § 120 om tilbakekall av oppholdsdokumenter mv.* En tilføyelse i overskriften til § 120 vil mer presist angi hva som reguleres og gir videre/utvidet adgang til å tilbakekalle oppholdsdokumenter. Bestemmelsen vil også hjemle en rett til å nekte å utstede oppholdskort der hvor det er sannsynlig at et ekteskap er inngått med hovedformål om å skaffe søkeren lovlig opphold i landet.
- *Det er foretatt en del tilføyelser og rettinger i § 121 om bortvisning.* Endringene er i det vesentligste en videreføring av gjeldende rett og praksis. En tilføyelse i bestemmelsens tredje ledd regulerer hvilken myndighet som forbereder saker som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet.
- *Overskriften til § 122* er rettet slik at ordlyden i overskriften samsvarer med ordlyden i den danske utgaven av direktivet.
- *En tilføyelse i § 124 om innreiseforbud* sier hvilken myndighet som forbereder saker som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet.

2 Høringen

Den 23. mars 2009 sendte departementet et forslag til endring i lov av 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) på høring. Lovforslagene ble sendt sammen med utkast til forskriftsbestemmelser til utlendingslovens kapittel 13. Høringsfristen var 15. mai 2009.

Høringsbrevet ble sendt til:

Barne- og likestillingsdepartementet
 Finansdepartementet
 Fiskeri- og kystdepartementet
 Fornyings- og administrasjonsdepartementet
 Forsvarsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Justis- og politidepartementet
 Kommunal- og regionaldepartementet

Kultur- og kirke departementet
 Kunnskapsdepartementet
 Landbruks- og matdepartementet
 Miljøvern departementet
 Nærings- og handelsdepartementet
 Olje- og energidepartementet
 Samferdselsdepartementet
 Utenriksdepartementet

Advokatforeningen
 African Youth in Norway
 Akademikerne
 Amnesty International Norge
 Antirasistisk Senter
 Arbeiderpartiet
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Arbeidstilsynet
 Barneombudet
 Bispedømmene (11)
 Buddhistforbundet
 Datatilsynet
 Demokratene
 Den katolske kirke
 Den norske dommerforening
 Den norske Helsingforskomité
 Den norske kirke – Kirkerådet
 Det liberale folkepartiet
 Det mosaiske trossamfunn i Oslo
 Det mosaiske trossamfunn i Trondheim
 Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi)
 Domstolsadministrasjonen
 Faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid
 Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere
 Flyktningshjelpen
 Fokus (Forum for women and development)
 Fremskrittspartiet
 Fylkesmennene (18)
 Forskningsrådet
 Grenseland – forum for asylsøkere og flyktninger
 Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH)
 Helsetilsynet
 Human Rights Service (HRS)
 Høyre
 Innvandrernes Landsorganisasjon (INLO)
 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
 IOM – International Organization for Migration
 Islamic Cultural Center Norway
 Islamsk Kvinnegruppe Norge (IKN)
 Islamsk råd
 Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
 Jussformidlingen i Bergen
 Juss-hjelpa i Midt-Norge
 Juss-hjelpa i Nord-Norge

Juss-Buss
 KIM – Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene
 Kirkens Bymisjon
 Kirkens Nødhjelp
 Kontoret for fri rettshjelp
 Krisesentersekretariatet
 Kristelig Folkeparti
 Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
 KS – kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
 Kystpartiet
 Landbrukets arbeidsgiverforening
 Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Miljøpartiet De Grønne
 MiRA Ressurscenter for innvandrere og flyktningkvinner
 Nei til EU
 NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere
 NORAD
 Norges Hindu Kultur Senter
 Norges Idrettsforbund og Olympiske komité
 Norges Ingeniørorganisasjon
 Norges Juristforbund
 Norges Kommunistiske Parti
 Norges politilederslag
 Norges Rederiforbund
 Norges Røde Kors
 Norsk Barnevernsamband
 Norsk Folkehjelp
 Norsk Innvandrersforum
 Norsk Krisesenterforbund
 Norsk Psykologforening
 Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)
 Norske Idrettsutøveres Sentralforbund
 Norske kvinners sanitetsforening
 Nye Norges kristne råd
 Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
 OMOD – Organisasjonen mot offentlig diskriminering
 Oslo katolske bispedømme
 Oslo Røde Kors Internasjonale Senter
 Pensjonistpartiet
 Politiembetsmennesenes landsforening
 Politiets Fellesforbund
 PRESS – Redd Barna Ungdom
 Redd Barna
 Regjeringsadvokaten
 Ressurscenter for pakistanske barn
 Rettspolitisk forening
 Riksadvokaten
 Rødt

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
 Sanatan Mandir Sabha
 Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
 Senterpartiet
 Skattedirektoratet
 SOS Rasisme
 Sosialistisk Venstreparti
 Statistisk Sentralbyrå
 Stortingets ombudsmann for forvaltningen
 UNHCR Stockholm
 Unio – Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
 Universitetene (8 stykker)
 Utlendingsdirektoratet (UDI)
 Utlendingsnemnda (UNE)
 Venstre
 World Islamic Mission
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)
 Økokrim

Følgende høringsinstanser har uttalt seg om lovfor-
 slagene:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Arbeidstilsynet
 Datatilsynet
 Justisdepartementet
 Utlendingsdirektoratet (UDI)
 Utlendingsnemnda (UNE)

Det er redegjort for innholdet i merknadene til hø-
 ringsinstansene i forbindelse med omtalen av det
 enkelte lovforslaget.

3 Endringsforslag for å ajourføre kapittel 13

3.1 Unntak fra taushetsplikt for offentlige myndigheter

3.1.1 Høringsnotatet

Etter 2008-lovens § 84 annet ledd skal offentlige myndigheter, uten hinder av taushetsplikt, gi utlendingsmyndigheter som ber om det, opplysninger om referansepersonen i saker om familieinnvandring har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven det siste året før opplysningene gis. Departementet har foreslått å utvide denne hjemmelen til også å omfatte saker om oppholdsrett etter kapittel 13.

3.1.2 Høringsinstansenes merknader

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget. Datatilsynet mener at det er hensiktsmessig at

myndighetene også i saker etter kapittel 13 skal kunne innhente opplysninger om utbetalt sosialhjelp, men mener at tilgang til opplysningene bør skje etter samtykke fra søkeren eller referansepersonen selv, ikke ved at taushetsplikten oppheves for offentlige myndigheter. Datatilsynet mener et slikt samtykke innebærer at personen selv opphever taushetsplikten og at det vil sikre at personen er orientert om informasjonsinnhentingen. Datatilsynet mener at det bør framgå av loven hvilken myndighet det er aktuelt å innhente informasjon fra.

3.1.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har merket seg synspunktet om at opplysningene bør innhentes etter samtykke fra søkeren eller referansepersonen selv. I arbeidet med ny utlendingslov ble det som følge av endringene i reglene om underholdskravet, nødvendig å ta inn en hjemmel for at sosialtjenesten uten hinder kan gi utlendingsmyndighetene opplysninger om referansepersonen i sak om familieinnvandring har mottatt økonomisk stønad det siste året før oppholdstillatelse innvilges. Det er et vilkår for familieinnvandring etter det alminnelige regelverket at referansepersonen ikke skal ha mottatt sosialhjelp det siste året før opplysningene gis. Det ble understreket at sosialtjenesten ikke skal gi opplysninger utover det som er nødvendig for at utlendingsmyndighetene kan ta stilling til om underholdskravet er oppfylt. Utlendingsmyndighetene skal ikke rutinemessig kreve slike opplysninger, men en anmodning må knyttes opp mot konkrete forhold i den enkelte saken. Departementet vurderer det slik at det ikke bør være noen snevrere adgang for utlendingsmyndighetene til å innhente tilsvarende opplysninger i saker om oppholdsrett etter kapittel 13. Direktivet gir dessuten adgang til å nekte opphold om en unionsborger blir en urimelig byrde for vertslandets offentlige velferdsordninger. Taushetsplikten har et sterkt vern i norsk rett, men dersom utlendingsmyndighetene ikke kan innhente slike opplysninger fra sosialtjenesten uten samtykke, vil bestemmelsen om at en EØS-borger ikke skal være til byrde for vertslandet i praksis være uten betydning.

Departementet mener det ikke er nødvendig å spesifisere at det i praksis vil være et lokalt NAV-kontor som er rette sted å henvende seg til når det gjelder informasjon om stønad etter sosialtjenesteloven. Høringsforslaget opprettholdes etter dette.

Se lovforslaget § 84 andre ledd første punktum.

3.2 Iverksetting av vedtak

3.2.1 Høringsnotatet

Et avslag på søknad om oppholdstillatelse etter utlendingsloven medfører en plikt til å forlate landet. Det samme gjelder når det foreligger et bort- eller utvisningsvedtak. 2008-lovens § 90 første ledd slår fast at vedtak om bortvisning og utvisning av en utlending som ikke har oppholdstillatelse, kan iverksettes straks. Departementet har foreslått en justering i ordlyden slik at dette også gjelder utlendinger som ikke har oppholdsrett etter kapittel 13.

3.2.2 Høringsinstansenes merknader

Utlendingsdirektoratet (UDI) har i sitt hørings svar påpekt at det ikke følger av lovens § 120 annet ledd hvordan og når iverksetting av avgjørelser om tilbakekall av oppholdsdokumenter kan finne sted, herunder forholdet til lovens § 90. UDI viser til at vedtak om tilbakekall etter gjeldende rett bare kan iverksettes når vedtak er endelig, jf. 1988-loven § 13, jf. § 39. Bestemmelsene er ikke begrenset til tredjelandsregelverket. De anvendes også når EØS-tillatelse er gitt på uriktig grunnlag. I praksis kan dette bety at personer som i realiteten ikke fyller de materielle vilkårene for oppholdstillatelse etter EØS-regelverket, får bli i Norge helt fram til endelig vedtak om tilbakekall foreligger. Direktoratet mener at forslaget til ny ordlyd i § 90 tyder på en innstramming sammenlignet med dagens regelverk og praksis og at en innstramming er formålstjenlig på grunn av de uønskede konsekvensene en uriktig tillatelse kan innebære. Med innføring av registreringsordningen mener direktoratet at en omgåelse av regelverket vil bli enda enklere enn i dag fordi myndighetenes muligheter for forutgående kontroll av de materielle vilkårene ved registrering er innskrenket i forhold til dagens tillatelsesordninger.

3.2.3 Departementets vurderinger og forslag

1988-loven §§ 39 og 40 omhandler tidspunktet for når en utlending må forlate landet. Dersom avslag i første instans påklages, oppstår spørsmålet om å utsette iverksettingen av vedtaket og gi utlendingen rett til å bli i landet inntil saken er avgjort av klageorganet, eller å pålegge vedkommende å forlate landet straks.

Det følger av forslaget til ordlyden i § 90 at vedtak om tilbakekall kan iverksettes straks. Departementet mener det vil være formålstjenlig med hurtigere sanksjonsmuligheter enn det som foreligger etter gjeldende rett. Departementet ønsker å gi ut-

lendingsmyndighetene muligheten til å sanksjonere raskere i de enkelte sakene der det ut fra en konkret vurdering framstår som rettslig forsvarlig å reagere raskt. I enkelte saker vil det virke klart urimelig å ikke gi utsatt iverksetting, eksempelvis der utlendingen har lang botid i Norge eller det er tvil om vedkommende oppfyller kravene til oppholdsrett. Departementet understreker at rettsikkerhetshensynene til den enkelte og prinsippet om god forvaltningsskikk er ivaretatt ved at det alltid skal foretas en konkret vurdering i den enkelte saken av om utsatt iverksetting skal gis eller ikke. Reglene om utsatt iverksetting i § 42 i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), gjelder, og skal alltid vurderes.

Se lovforslaget § 90 første ledd.

3.3 Straff

3.3.1 Høringsnotatet

Departementet sendte ut et eget høringsbrev 3. september 2009 med forslag til endringer i 2008-lovens § 108 om straff. Høringsbrevet ble sendt på en begrenset høring med høringsmøte og høringsfrist 17. september 2009.

Utlendingsloven § 108 første ledd bokstav a lister opp hvilke lovovertrедelser som skal kunne medføre straff. Henvisningen til § 94 første ledd er blitt feil som følge av at et forslag fra Lovutvalget ikke ble fulgt opp. Departementet har derfor foreslått at henvisningen strykes.

Utlendingsloven § 108 ble vedtatt før lovens kapittel 13. Det var derfor ikke mulig å vurdere hvilke av bestemmelsene i kapittel 13 som skulle straffebelegges. Det ble heller ikke tatt endelig stilling til om de allerede foreslåtte straffebestemmelsene i § 108 skulle få anvendelse for EØS- og EFTA-borgere.

Direktivet overlater til medlemslandene å vurdere hva som skal være straffbart for utlendinger som omfattes av direktivet. Formålet med straffebestemmelsen må være å oppnå en effektiv gjennomføring av direktivet, og straffen må stå i forhold til overtredelsen. Departementets høringsbrev av 23. mars 2009 om kapittel 19 i forskriften la opp til at utgangspunktet skulle være at i den utstrekningen de aktuelle bestemmelsene i loven gjelder for utlendinger som er omfattet av særreglene i kapittel 13 i loven, vil også straffebestemmelsene få anvendelse på lik linje med det som gjelder for andre utlendinger. Høringsinstansene hadde ikke innvendinger til dette.

Departementet har i ettertid gjennomgått hvilke

konkrete lovovertrедelser som er straffbare etter § 108 første ledd bokstav a og § 108 sjette ledd, og har foreslått at disse konkrete lovovertrедelsene også skal gjelde for borgere som omfattes av kapittel 13. Departementet har i tillegg foreslått å straffebelegge brudd på registreringsplikten i § 117, brudd på kravet om å søke oppholdskort etter § 118 og brudd på og forsøk på brudd på innreiseforbudet i § 124.

Lovens § 117 pålegger EØS-borgere som ønsker å oppholde seg i Norge i mer enn tre måneder, en plikt til å registrere seg. Departementet mener likhetshensyn taler for at manglende registrering bør være straffbart fordi brudd på § 55 om krav til tillatelse for arbeid og opphold er straffbart for tredjelandborgere. Selv om manglende overholdelse av registreringsplikten ikke røkkes ved den enkeltes rett til opphold, tilsier hensynene bak å innføre plikten – mulighet for kontroll og å få kunnskap om arbeidsinnvandringen – at det bør være sanksjoner ved overtredelse. Sverige har innført en registreringsordning hvor manglende registrering kan medføre bot. Norge bør ha en tilsvarende bestemmelse.

Familiemedlemmer og andre utlendinger som ikke er EØS-borgere, men som omfattes av lovens kapittel 13, plikter å søke om oppholdskort innen tre måneder, jf. lovens § 118. Departementet mener at hensynene bak straff for overtredelse av lovens § 55 om kravet til oppholdstillatelse for arbeid og opphold også gjør seg gjeldende for denne gruppen. Likhetshensyn taler for at manglende søknad om oppholdskort bør kunne medføre straff. I Sverige er det også innført mulighet for å ilegge bøter dersom utlendingen ikke søker om oppholdskort.

En utvisning fra Norge medfører et innreiseforbud for en bestemt periode. For tredjelandborgere er brudd og forsøk på brudd på innreiseforbudet i lovens § 71 annet ledd straffbart. Det foreligger ikke hensyn som tilsier at tilsvarende overtredelse ikke også bør være straffbart for utlendinger som omfattes av kapittel 13.

3.3.2 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har hatt merknader til at henvisningen til § 94 strykes.

Advokatforeningen er i utgangspunktet negative til forslaget om å innføre straff, og viser til at man i stedet bør vurdere andre forvaltningsmessige reaksjoner. De understreker videre at det er en vesentlig forskjell på å innføre straff for unnlatesehandlinger og for aktive handlinger. De er derfor særlig imot å straffebelegge brudd på registreringsplikten og brudd på plikten til å søke om oppholdskort.

Dersom det skal innføres straff for unnlatteshandlinger, mener Advokatforeningen at det av hensyn til utlendingens rettssikkerhet må innføres et system som sikrer at utlendingen kan dokumentere at vedkommende faktisk har registrert seg eller søkt om oppholdskort. Videre mener Advokatforeningen at det er uforholdsmessig at overtredelsene skal kunne medføre fengselsstraff. De bemerker også at henvisningen i § 108 til § 118 første ledd er uheldig, fordi det her fremgår at utledningen plikter å «anskaffe» oppholdskort, mens det man ønsker å straffe bare er manglende søknad om dette.

Datatilsynet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet mener høringsforslaget vil kunne ha vesentlige personvernkonsekvenser for en rekke individer og mener dette ikke er utredet tilstrekkelig. Datatilsynet viser til at manglende registrering, i tillegg til straffesanksjonen, vil kunne føre til at EØS- og EFTA-borgere blir registrert i det sentrale strafferegisteret, som kan ha ytterligere ringvirkninger for den enkelte og være svært negative for den det gjelder. Videre mener Datatilsynet at straffetrusselen fremstår som uproporsjonal i forhold til formålet med registreringen og at en regel om bot i ett land ikke kan tas til inntekt for innføring av fengselsstraff i Norge.

3.3.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet mener det er nødvendig at en plikt til å registrere seg og til å søke om oppholdskort følges opp med en reaksjon slik at plikten etterleveres. Så lenge borgere som omfattes av direktivet, har en rett til å oppholde seg i Norge uavhengig av om de registrerer seg eller søker om oppholdskort, har ikke myndighetene muligheter for å bortvise eller utvise dem dersom de ikke oppfyller pliktene. Disse forvaltningsmessige reaksjonene vil først bli aktuelle der borgeren ikke har en oppholdsrett etter direktivet og vil ikke være tilstrekkelige til å oppnå ønsket atferd. På denne bakgrunn mener departementet at innføring av straff er den mest hensiktsmessige reaksjonen.

Hensynet til den enkeltes personvern som følge av innføring i strafferegisteret, er ikke særlig aktuelt i disse tilfellene. En ilagt bot etter utlendingsloven § 108 første ledd og nå annet ledd bokstav a) vil ikke bli registrert i strafferegisteret, fordi disse overtredelsene bare anses som forseelser. Når den nye straffeloven av 2005 trer i kraft, vil strafferegistreringsloven endres slik at bare straff for forhold som kan medføre fengsel i minst ett år, skal registreres. Ingen av de aktuelle forslagene her inneholder forslag om strafferamme utover seks måneder.

Departementet er samtidig enig med høringsinstansene i at straffen må stå i forhold til overtredelsen og mener at å unnlate å registrere seg eller å søke om oppholdskort bare skal kunne medføre bot. Etter høringsrunden er forslaget derfor endret ved at det er innført et nytt første ledd i § 108 som klargjør at bøtestraff er eneste straffealternativ for overtredelse av §§ 117 og 118. Denne endringen vil også avhjelpe den uheldige henvisningen til § 118 første ledd. Se vedlagte lovforslag.

Når det gjelder brudd på innreiseforbudet, ser vi ikke grunn til at strafferammen skal være ulik for EØS- og EFTA-borgere og andre utlendinger, og har derfor ikke gjort endringer i dette.

Det er videre viktig å sikre at en EØS- eller EFTA-borger som har registrert seg eller søkt om oppholdskort, får en bekreftelse på dette for å hindre at vedkommende blir ilagt bot på uriktig grunnlag. Etter vår oppfatning vil hensynet til utlendingenes rettsikkerhet bli ivaretatt gjennom forskriften, hvor det vil bli foreslått at borgerne skal få en kvitering ved registrering og for innlevert søknad.

3.4 Andre mindre endringer

3.4.1 Høringsnotatet

Lovens § 15 regulerer hovedprinsippene for utøvelse av inn- og utreisekontroll ved ytre Schengen-grense. Bestemmelsens annet ledd må ses i sammenheng med §§ 8 og 9 om utlendingers plikt til å ha gyldig reisedokument og visum. Ved gjennomføring av grensekontroll skal det kontrolleres at det ikke foreligger grunnlag for bortvisning. Bortvisningsgrunnlagene som følger av § 17 og § 121 fungerer i praksis som betingelser som må være oppfylt ved innreise. Ved en tilføyelse i tredje punktum hjemles det en plikt til å påse at det ved innreise heller ikke foreligger bortvisningsgrunn av EØS-borgere og deres familiemedlemmer.

Bestemmelsen i § 73 gir et vern mot utsendelse og kommer til anvendelse ved alle former for vedtak etter loven. Det er foreslått et nytt punktum i fjerde ledd som gjør unntak fra det absolutte vernet mot utvisning av EØS-borgere når vedkommende utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser.

Departementet har foreslått en tilføyelse i § 81 slik at det klart går fram at bestemmelsen om utlendingens rett til å uttale seg også gjelder i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter etter særreglene for EØS-borgere. En tilsvarende tilføyelse som i § 81, foreslås i § 82 om veiledningsplikt. Tilføyelsen sikrer at veiledningsplikten også gjelder i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter etter § 120.

En justering i § 92 sikrer også EØS-borgere fritt rettsråd uten behovsprøving i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter.

3.4.2 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har hatt merknader til forslagene.

3.4.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fastholder forslagene til endringer. Se lovforslaget §§ 15, 73, 81, 82, og 92.

4 Nødvendige endringer som følge av arbeidet med ny forskrift til kapittel 13

4.1 Krav til vandel mv. Tilbakekall av oppholdsdokumenter mv.

4.1.1 Høringsnotatet

Et av hovedprinsippene for oppholdsrett er at det ikke foreligger omstendigheter som vil gi grunn til å nekte utlendingen adgang til eller opphold i landet i medhold av andre regler i loven. Lovens § 120 slår fast at en utlending som ellers fyller vilkårene for oppholdsrett eller varig oppholdsrett, ikke har slik rett dersom det foreligger bort- eller utvisningsgrunn. Det samme gjelder dersom retten er tilegnet ved uriktige opplysninger eller ved fortieelse av forhold av vesentlig betydning, eksempelvis proforma ekteskap.

Lovens § 120 er en oppfølging av direktivet art. 35 om misbruk av rettigheter og gir adgang til tilbakekall av registreringsbevis, oppholdskort, varig oppholdsbevis og varig oppholdskort i de tilfellene det foreligger grunner som nevnt ovenfor. Departementet har i nytt tredje til syvende ledd foreslått å utvide adgangen til å tilbakekalle oppholdsdokumenter av andre årsaker. Det åpnes for å tilbakekalle registreringsbevis og oppholdskort når registreringen anses ugyldig av andre grunner enn de nevnte i første ledd. Det er hensiktsmessig når registreringen skyldes en feil fra utlendingsmyndighetene side, og hvor utlendingen selv ikke har framlagt uriktige opplysninger.

Departementet har foreslått at § 120 også ellers suppleres med flere bestemmelser om tilbakekall av oppholdsdokumenter, som ved opphold utenfor landet i mer enn to år, når ekteskap i hovedsak er inngått for å skaffe søkeren opphold i landet mv. Se forslag til § 120 nytt tredje til sjuende ledd.

4.1.2 Høringsinstansenes merknader

Justisdepartementet (JD) støtter forslaget i § 120 som gir hjemmel for tilbakekall av registreringsbevis og oppholdskort. JD har i tillegg foreslått en endring i sjettede ledd om at oppholdskort kan nektes utstedt etter bestemmelsene i §§ 118 og 119 dersom ekteskapet er inngått med det hovedformål å skaffe søkeren lovlig opphold i landet.

Utlendingsnemnda viser til at oppholdsdokumentene ikke lenger vil gi noe korrekt uttrykk for en oppholdsrett når denne er bortfalt, og ber departementet vurdere om *inndragning* av oppholdsdokumenter vil være et mer presist begrep enn tilbakekall.

Utlendingsdirektoratet (UDI) påpeker at overskriften til § 120 synes misvisende for bestemmelsens innhold og viser til at hjemmelen ikke oppstiller et vandelskrav, men setter et ytterligere vilkår for opphold. Direktoratet foreslår at bestemmelsens første ledd tas ut og i stedet nedfelles i en innledende bestemmelse med overskriften «*Forutsetning for oppholdsrett*», samtidig som overskriften i § 120 endres til «*Tilbakekall av oppholdsdokumenter*». Videre påpeker direktoratet at ordlyden i tredje ledd omfatter både registreringsbevis og oppholdskort. Bestemmelsen synes heller ikke å være i samsvar med det departementet skriver i høringsbrevet om at tilfellene omfattet av tredje ledd kun vil gjelde de som blir registrert, og ikke tredjelandsborgere som får oppholdskort, da disse vil bli vurdert ut fra de vilkårene som stilles for familiemedlemmer. Direktoratet ønsker en nærmere forklaring på hvorfor avgjørelser om ikke å utstede registreringsbevis og oppholdskort og avslag på søknad om varig oppholdsbevis og varig oppholdskort vurderes forvaltningsrettslig forskjellig. I forslaget til nytt fjerde og femte ledd foreslår direktoratet at ordlyden endres slik at oppholdsdokumenter alltid skal tilbakekalles i disse tilfellene.

4.1.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet er enig med JD i at sjettede ledd endres slik at oppholdskort kan nektes utstedt dersom ekteskapet er inngått med det hovedformål å skaffe søkeren lovlig opphold i landet.

Departementet er også enig i at overskriften til § 120 endres i samsvar med den foreslåtte ordlyden fra direktoratet, «*Tilbakekall av oppholdsdokumenter*». Denne overskriften angir bedre bestemmelsens innhold. Departementet ser ikke behov for å flytte innholdet i første ledd til en egen innledende bestemmelse. Av bestemmelsen om saklig virkeområde i § 109 andre ledd framgår det at oppholds-

rett etter dette kapitlet gir rett til å ta opphold og arbeid eller drive ervervsvirksomhet i hele landet, med mindre det er fastsatt begrensninger i samsvar med regler gitt i eller i medhold av denne loven. § 120 tredje ledd vil med den foreslåtte endringen åpne for å tilbakekalle både registreringsbevis og oppholdskort når registreringen av andre grunner enn det som fremgår av første ledd, anses ugyldig. Det vil fange opp de tilfellene hvor myndighetene har foretatt en feilregistrering, men hvor det ikke er framlagt uriktige opplysninger. Den omfatter også de tilfellene hvor søknad om oppholdskort er behandlet, og oppholdskortet har blitt utstedt feilaktig, uten at familiemedlemmene har framlagt uriktige opplysninger, men for eksempel fordi familiemedlemmer fra tredjeland feilaktig er registrert som familiemedlem av en EØS-borger.

Departementet er enig i UDIs forslag til endringer i ordlyden i nytt fjerde og femte ledd. Det vil dermed gå fram at oppholdsdokumenter alltid skal tilbakekalles når oppholdsretten bortfaller eller hvis en utlending som ikke er EØS-borger, får oppholdstillatelse etter kapittel 3, 4, 6 eller 7.

Forslaget til nytt sjette ledd lovfester prinsippet om samtykke fra referansepersonen som ellers gjelder ved familieinnvandring, jf. lovens § 51. Siden prinsippet ikke går direkte fram av kapittel 13, foreslår departementet at det skal framgå av lovens § 120 at oppholdskort kan nektes ved manglende samtykke.

Når det gjelder begrepsbruken, har departementet merket seg innspillet fra Utlendingsnemnda, men mener at det innarbeidede begrepet *tilbakekall* av oppholdsdokumenter bør videreføres.

Se lovforslaget § 120 tredje til sjuende ledd.

5 Andre endringer

5.1 Særlig om bortvisning

5.1.1 Høringsnotatet

Lovens § 121 første ledd gir hjemmel for å bortvise EØS-borgere og deres familiemedlemmer som ikke kan vise gyldig pass eller reisedokumenter (bokstav a), når de ikke har rett til innreise eller opphold (bokstav b) og når det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning (bokstav c). Det er UDI som treffer vedtak om bortvisning, men politiet kan i forskrift gis myndighet til å treffe vedtak om bortvisning etter første ledd. Bortvisning er spesielt praktisk ved grenseovergangene der politiet først kommer i kontakt med utlendingene. Bortvisningsvedtak forutsettes å treffes innen kort tid,

og det er, som etter gjeldende regelverk, praktisk at politiet har denne kompetansen.

Etter 1988-loven anses det tilstrekkelig at bortvisningssak er reist innen sju dager, mens det etter 2008-lovens § 121 andre ledd kreves at bortvisning skjer innen sju dager. Det følger av direktivet art. 5 nr. 4 at en utlending som ved innreise ikke kan framlegge gyldig pass eller annet godkjent reisedokument eller visum, skal gis «rimelig tid» til å skaffe nødvendig dokumentasjon. På bakgrunn av dette har departementet foreslått å endre lovens § 121 slik at det, som etter gjeldende regelverk, er tilstrekkelig at sak om bortvisning er reist innen sju dager.

5.1.2 Høringsinstansenes merknader

Av høringsinstansene er det bare *Utlendingsdirektoratet* som har hatt merknader til bestemmelsen. Direktoratet støtter forslaget om at fristen for å reise bortvisningssak anses overholdt når sak om bortvisning er reist innen sju dager etter innreise. Utover dette har direktoratet hatt flere innspill til § 121, og blant annet påpekt at den opprinnelige utforming ikke samsvarte med gjeldende lov og forskrift, jf. 5.1.3.

5.1.3 Departementets vurderinger og forslag

For å klargjøre skjæringstidspunktene for når bortvisningssak kan reises, har departementet foreslått en ny setning i § 121 andre ledd som slår fast at fristen for å reise sak anses overholdt når sak om bortvisning er reist innen sju dager etter innreise. I høringsbrev 24. oktober 2007 – *Høring – Forslag til kapittel 13 i ny utlendingslov med bestemmelser for utlendinger som omfattes av EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen* uttalte departementet at bortvisning kunne finne sted også etter sju dager når det forelå forhold som gir grunnlag for utvisning. Etter gjeldende rett gir 1988-lovens § 57 tredje ledd hjemmel for å bortvise etter bestemmelsens bokstaver b, c og d (utvisningsgrunn) også etter at det har gått sju dager. Adgangen til å bortvise også etter at det er gått sju dager er av stor praktisk betydning både der utvisningsgrunnlaget oppdages eller inntreffer senere enn sju dager etter innreise, og der Utlendingsdirektoratet i dag bortviser, dersom utvisning anses som en for streng reaksjon. Det foreslås derfor å ta inn en setning i § 121 andre ledd som gir Utlendingsdirektoratet hjemmel for å bortvise EØS-borgere som ikke har oppholdsrett, når det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning, selv om sak ikke er reist innen sju dager.

Det er Utlendingsdirektoratet som etter § 121

tredje ledd første punktum, har kompetanse til å treffe vedtak om bortvisning. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Av praktiske årsaker kan politiet i § 121 fjerde ledd i forskrift gis adgang til å bortvise. Dette er også en videreføring av gjeldende rett. Arbeidet med den nye loven og forskriften har vist at det er ønskelig at politiet skal ha adgang til å bortvise også etter § 121 første ledd bokstav b, når utlendingen ikke har rett til innreise eller opphold. Det synes lite praktisk at alle saker om bortvisning skal avgjøres av direktoratet. Dette er også en videreføring av gjeldende rett som departementet anser svært praktisk å videreføre.

Etter gjeldende rett er politiet i forskrift (§ 196 annet ledd) delegert kompetanse til å bortvise der det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning. Denne adgangen er betinget av at det ikke er tvil om at det foreligger utvisningsgrunn. Departementet vurderer det som hensiktsmessig å videreføre denne adgangen. Departementet ønsker å påpeke at bortvisning skal skje der det er snakk om overtredelse av mindre alvorlige straffebud. Utvisning er fortsatt forbeholdt de grove tilfellene.

Se lovforslaget § 121 andre ledd første og annet punktum og § 121 fjerde ledd.

Etter innspill fra UDI har departementet valgt å innta en ny setning om forberedelse av saker i § 121 tredje ledd og § 124 tredje ledd. Tilsvarende bestemmelse finnes i loven § 72 første ledd annet punktum.

Se lovforslaget §§ 121 tredje ledd annet punktum og 124 tredje ledd annet punktum.

5.2 Endring av overskriften i § 122

Utlendingsdirektoratet foreslår å endre overskriften i § 122, til «offentlig orden eller sikkerhet».

Departementet er enig i at ordlyden i overskriften til § 122 bør samsvare med ordlyden i den danske utgaven av direktivet. En tilsvarende endring er også foretatt i forskrift til § 122. Se forslag til ny overskrift i § 122.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske konsekvensene ved gjennomføringen av direktivet vil som nevnt i Ot.prp. nr. 72 (2007-2008) Om lov om endringer i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.), i all hovedsak gjelde innføringen av registreringsordningen. Denne vil bestå av en enkel internettløsning hvor brukeren først kan registrere seg, for deretter å møte på sin lokale politistasjon eller ved

et servicesenter for utenlandske arbeidstakere, dokumentere oppholdsretten og få utstedt et registreringsbevis. Dette vil medføre en enklere saksbehandling enn ved tidligere utstedelser av oppholdstillatelser, noe som sparer administrative ressurser. Ifølge opplysninger fra Utlendingsdirektoratet vil registreringsordningen kunne implementeres fullt ut i januar 2010. Det legges til grunn et budsjett på om lag 4,6 millioner kroner for utvikling av denne registreringsordningen. 3 millioner kroner er gitt i revidert nasjonalbudsjett for 2009. I tillegg beløp utviklingen av en midlertidig løsning som var på plass fra 1. oktober 2009, seg til om lag 700 000 kroner. Registreringsordningen vil senere utvikles i Altinn 2 hvor UDI og Skatteetaten vil ha et felles skjema på nett. Kostnadene forbundet med utvikling og implementering av dette er under utredning.

7 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 15

Bestemmelsen regulerer hovedprinsippene for utøvelse av inn- og utreisekontroll ved ytre Schengen-grense. Bestemmelsens annet ledd må ses i sammenheng med §§ 8 og 9 om utlendingers plikt til å ha gyldig reisedokument og visum. Ved gjennomføring av grensekontroll skal det kontrolleres at det ikke foreligger grunnlag for bortvisning. Bortvisningsgrunnlagene som følger av § 17 og § 121, fungerer i praksis som betingelser som må være oppfylt ved innreise. Ved denne tilføyelsen i tredje punktum pålegges det en plikt til å påse at det ved innreise heller ikke foreligger bortvisningsgrunn for EØS-borgere og deres familiemedlemmer.

Til § 73

§ 73 gir et vern mot utsendelse og kommer til anvendelse ved alle former for vedtak etter loven. Det tas inn en henvisning til §§ 122 og 123 for å tydeliggjøre at vernet ikke er til hinder for at det treffes vedtak om utvisning av EØS-borgere som utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser.

Til § 81

Ved tilføyelsen gjelder bestemmelsen om utlendingens rett til å uttale seg også i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter etter særreglene for EØS-borgere.

Til § 82

En tilsvarende tilføyelse som i § 81 er foretatt i § 82 om veiledningsplikt. Tilføyelsen sikrer at veiledningsplikten også gjelder i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter etter § 120.

Til § 84

Det følger av første ledd at offentlige myndigheter etter anmodning skal gi utlendingsmyndighetene opplysninger om referansepersonen i en sak om familieinnvandring etter kapittel 6 i loven har mottatt økonomisk stønad fra det offentlige det siste året før opplysningene gis. Bestemmelsen gjelder tilsvarende i sak om oppholdsrett etter kapittel 13.

Til § 90

Et avslag på søknad om tillatelse etter utlendingsloven medfører en plikt til å forlate landet. Det samme gjelder når det foreligger et bort- eller utvisningsvedtak. Lovens § 90 første ledd slår fast at vedtak om bortvisning og utvisning av en utlending som ikke har oppholdstillatelse, kan iverksettes straks. Departementet har foretatt en justering slik at dette også gjelder utlendinger som ikke har oppholdsrett etter kapittel 13.

Til § 92

En justering i § 92 sikrer også EØS-borgere fritt rettsråd uten behovsprøving i saker om tilbakekall av oppholdsdokumenter.

Til § 108

Opprettelsen av nytt *første ledd* medfører at borgere som omfattes av lovens kapittel 13 kan straffes med bot for overtredelser av §§ 117 og 118. Etter § 117 plikter EØS-borgere som ønsker å oppholde seg i Norge i mer enn tre måneder, å registrere seg. Etter § 118 plikter familiemedlemmer og andre utlendinger som ikke er EØS-borgere, men som omfattes av direktivet, å søke om oppholdskort innen tre måneder. *Annet ledd* bokstav a lister opp hvilke andre konkrete lovovertrедelser som kan straffes. Videre vil endringene medføre at borgere som omfattes av lovens kapittel 13, kan straffes for overtredelser av § 124. Etter § 124 kan utviste borgere som omfattes av kapittel 13, ilegges et innreiseforbud og brudd på innreiseforbudet kan nå straffes.

Etter § 108 *sjuende ledd* er forsøk på brudd på innreiseforbudet i § 71 annet ledd straffbart for tredjelandsborgere. Tilføyelsen medfører at forsøk på

brudd på innreiseforbudet i § 124 første ledd vil være straffbart for borgere som omfattes av kapittel 13.

Til § 120

Lovens § 120 gir adgang til å tilbakekalle registreringsbevis, oppholdskort, varig oppholdsbevis og varig oppholdskort når det foreligger bort- eller utvisningsgrunn. Det samme gjelder dersom oppholdsretten er tilegnet ved uriktige opplysninger eller ved fortielse av forhold av vesentlig betydning, eksempelvis proforma ekteskap.

I *tredje ledd* åpnes det for å tilbakekalle registreringsbevis og oppholdskort når registreringen anses ugyldig av andre grunner enn de nevnt i § 120 første ledd.

Dersom en EØS-borger med varig oppholdsrett oppholder seg utenfor Norge i mer enn to påfølgende år skal oppholdsdokumentene tilbakekalles, jf. *fjerde ledd*. Det samme gjelder for familiemedlemmer som ikke selv er EØS-borgere, men som har varig oppholdsrett som familiemedlem til en EØS-borger.

Hvis en utlending som ikke er EØS-borger, får oppholdstillatelse etter kapittel 3, 4, 6 eller 7 skal oppholdskortet tilbakekalles, jf. *femte ledd*. Dette gjelder bare hvis utlendingen ikke er familiemedlem til en EØS-borger.

Sjette ledd er en lovfesting av prinsippet om samtykke fra referansepersonen til at en søker gis opphold, slik det ellers gjelder i saker om familieinnvandring. Ved manglende samtykke kan myndighetene nekte å utstede oppholdskort. Det samme gjelder dersom myndighetene avslører at det er sannsynlig at ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje eller at hovedformålet med ekteskapsinngåelsen har vært å skaffe søkeren lovlig opphold i landet. Som i § 40 fjerde ledd, vil denne bestemmelsen forenkle bevismaterialet ved at det vil være tilstrekkelig for å avslå søknaden at tilegnelse av oppholdsrett har vært *hovedformålet* med ekteskapet.

Sjuende ledd slår fast at lovens § 85, om vandelskontroll i saker om familieinnvandring, gjelder tilsvarende for saker etter dette kapitlet. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett og gir utlendingsmyndighetene tilgang til opplysninger som er nødvendige for å vurdere om det er sannsynlig at søkeren eller dennes eventuelle særkullsbarn vil ble mishandlet eller grovt utnyttet. Det er ikke noe krav om at det må foreligge noen særlig grunn for å foreta vandelskontroll.¹

¹ Se Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) s. 440.

Til § 121

Andre ledd gir hjemmel for å bortvise EØS-borgere som ikke har oppholdsrett, når det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning, selv om sak ikke er reist innen sju dager. Denne adgangen følger også av gjeldende rett og har stor praktisk betydning både der utvisningsgrunnlaget oppdages eller inntreer senere enn sju dager etter innreise og der Utlendingsdirektoratet heller benytter bortvisning dersom utvisning vil være en for streng reaksjon.

Tredje ledd gjelder forberedelse av saker og slår fast at det er politiet som skal forberede saker som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet.

I *fjerde ledd* kan politiet gjennom forskrift gis vedtakskompetanse til å fatte vedtak om bortvisning etter første ledd bokstav a, b og c. Dette følger også av gjeldende rett.

Til § 124

Bestemmelsen angir hvor langvarig et innreiseforbud kan være og når den utviste kan søke om å få

reise inn i landet igjen. Det er Utlendingsdirektoratet som fatter vedtak om utvisning etter bestemmelsene i §§ 122 og 123 og som avgjør søknad om en som er utvist, skal få adgang til å reise inn igjen. Det følger av § 72 første ledd annet punktum at det er politiet som forebereder saker om utvisning etter det alminnelige regelverket. Tilføyelsen av et nytt annet punktum i § 124 tredje ledd etablerer en tilsvarende bestemmelse om forberedelse av utvisningssaker som etter EØS-regelverket.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i utlendingsloven.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i utlendingsloven i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i utlendingsloven

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 15 annet ledd tredje punktum skal lyde:
Det skal også påses at det ikke foreligger annet grunnlag for bortvisning, jf. §§ 17 og 121.

§ 73 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:
Vernet mot utsendelse er heller ikke til hinder for at det treffes vedtak om utvisning etter §§ 122 eller 123 når grunnleggende nasjonale interesser tilsier det.

Gjeldende tredje punktum blir fjerde punktum.

§ 81 første ledd første punktum skal lyde:
I saker etter §§ 28 og 73, samt i saker om bortvisning, *utvisning, tilbakekall* av gitt tillatelse *eller tilbakekall av oppholdsdokument, jf. § 120 annet ledd*, skal utlendingsmyndighetene sørge for at utlendingen får mulighet til å fremlegge sine synspunkter på et språk utlendingen kan kommunisere forsvarlig på.

§ 82 første punktum skal lyde:
I saker om bortvisning, *utvisning, tilbakekall* av gitt tillatelse *eller tilbakekall av oppholdsdokumenter, jf. § 120*, og når en utlending påberoper seg å være flyktning, skal politiet gi veiledning om at utlendingen har rett til fullmektig, jf. forvaltningsloven § 12, og rettshjelp, jf. § , samt rett til å sette seg i kontakt med sitt lands representasjon, en representant for FNs høykommissær for flyktninger og en norsk flyktningorganisasjon.

§ 84 annet ledd første punktum skal lyde:
Offentlige myndigheter skal etter anmodning gi utlendingsmyndighetene opplysninger om referansepersonen i en sak om oppholdstillatelse etter kapittel 6 *eller om oppholdsrett etter kapittel 13* i loven her har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven det siste året før opplysningene avgis.

§ 90 første ledd skal lyde:

Vedtak om bortvisning *eller* utvisning av en utlending som ikke har oppholdstillatelse *eller oppholdsrett etter kapittel 13*, eller en nordisk borger som ikke har hatt opphold i riket i mer enn tre måneder, kan iverksettes straks.

§ 92 første ledd første punktum skal lyde:

I saker om bortvisning, *utvisning, tilbakekall* av tillatelse *eller tilbakekall av oppholdsdokument, jf. § 120* har utlendingen rett til fritt rettsråd uten behovsprøving.

§ 108 første ledd og annet ledd bokstav a skal lyde:

Med bot straffes den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å oppfylle plikten etter § 117 første ledd eller § 118 første ledd.

Med bot eller med fengsel inntil seks måneder eller med begge deler straffes den som:

- a) forsettlig eller uaktsomt overtrer de bestemmelsene som er angitt i det følgende, eller forbud, påbud eller vilkår gitt i medhold av disse bestemmelsene:
- § 7 første ledd
 - § 8 første ledd
 - § 9 første og fjerde ledd
 - § 14 første og annet ledd
 - § 16 første og tredje ledd
 - § 19 første og annet ledd
 - § 20 tredje ledd
 - § 21 første ledd
 - § 27 første ledd, jf. fjerde ledd
 - § 55 første og annet ledd
 - § 71 annet ledd
 - § 83 første og annet ledd
 - § 90 sjette ledd
 - § 93 første ledd annet punktum
 - § 105 første ledd

§ 108 første til niende ledd blir nytt annet til tiende ledd.

Overskriften til kapittel 13 skal lyde:
Kapittel 13. Særlige regler for utlendinger som omfattes av Avtale om Det europeiske økonomiske

samarbeidsområdet (EØS-avtalen) og Konvensjon om opprettelse av Det europeiske Frihandelsforbund (EFTA-konvensjonen)

I § 120 skal overskriften lyde:
Tilbakekall av oppholdsdokumenter mv.

§ 120 nytt tredje til syvende ledd skal lyde:
Registreringsbevis og oppholdskort kan tilbakekalles når registreringen av andre grunner anses ugyldig. For beslutningen om tilbakekall etter dette leddet gjelder forvaltningsloven § 35 så langt det passer.

Oppholdsdokumenter som nevnt i annet ledd, skal tilbakekalles når oppholdsretten bortfaller som nevnt i §§ 115 første ledd fjerde punktum og 116 første ledd femte punktum.

Oppholdskort skal tilbakekalles hvis en utlending som ikke er EØS-borger, får oppholdstillatelse etter lovens kapittel 3, 4, 6 eller 7. Dette gjelder ikke når utlendingen er familiemedlem til en EØS-borger.

Oppholdskort kan nektes utstedt etter bestemmelsene i §§ 118 og 119 dersom referansepersonen, jf. § 39, på forespørsel ikke samtykker i at søkeren gis opphold, eller dersom det er sannsynlig at ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje eller med det hovedformål å skaffe søkeren lovlig opphold i riket.

Bestemmelsene i § 85 gjelder tilsvarende for saker etter dette kapitlet.

Tredje og fjerde ledd blir nytt åttende og niende ledd.

§ 121 annet til fjerde ledd skal lyde:

Sak om bortvisning etter første ledd bokstav a og c må reises ved innreise eller senest innen sju dager. Dersom sak om bortvisning ikke er reist innen sju dager, kan en utlending som ikke har oppholdsrett etter dette kapitlet, bortvises etter vedtak fra Utlendingsdirektoratet etter reglene i første ledd bokstav c.

Sak som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet, forberedes av politiet.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om at bortvisning etter første ledd kan treffes av politiet.

I § 122 skal overskriften lyde:

Utvisning av hensyn til offentlig orden eller sikkerhet.

§ 124 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Sak som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet, forberedes av politiet.

II

Loven trer i kraft når Kongen bestemmer.

Trykke. AS O. Fredr. Annesen. Oktober 2009